

IKÄÄNTYNEIDEN ASIAKKAIDEN SEKÄ IKÄÄNTYNEIDEN ERITYISRYHMIEN JA MUIDEN ERITYISRYHMIEN PÄIVÄTOIMINTA

PALVELUKUVAUS

1 HANKINNAN TAUSTA.....	2
2 HANKITTAVAT PALVELUT.....	2
3 HANKITTAVIEN PALVELUJEN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET	4
3.1 YLEISTÄ	4
3.2 ASIAKKAAN OHJAUTUMINEN PÄIVÄTOIMINTAAN.....	4
3.3 PÄIVÄTOIMINNAN ASIAKKAAT JA PÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET.....	5
3.3.1 <i>Ikääntyneiden suomenkielinen (kohde 1) ja ruotsinkielinen päivätoiminta (kohde 2)</i>	5
3.3.2 <i>Ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoiminta (kohde 3)</i>	6
3.4 PÄIVÄTOIMINNAN MAKSUT	7
4 PALVELUJEN LAATUVAATIMUKSET.....	7
4.1 TILAT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	7
4.2 VIRANOMAISTEN MYÖNTÄMÄ LUPA TOIMIA	8
4.3 PALVELUN SISÄLLÖN VAATIMUKSET.....	8
4.4 HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA.....	9
4.5 ASIAKKAAN KUNTOUTUMISEN JA TOIMINTAKYVYN TUKEMINEN	10
4.6 TURVALLISUUS	11
4.7 HENKILÖSTÖ	11
4.8 LAADUNHALLINTA	13
4.9 VAADITTAVA RAPORTOINTI JA VALVONTA.....	13
4.10 IKÄÄNTYNEIDEN ERITYISRYHMIEN JA MUIDEN ERITYISRYHMIEN PÄIVÄTOIMINTAA (KOHDE 3) KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET	14
5 SALASSAPITO JA ASIAKASTIETOJEN KÄSITTELY	14
LIITTEET	15

1 Hankinnan tausta

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -palvelukokonaisuus järjestää päivätoimintaa neljällä palvelualueella (etelän, idän, lännen ja pohjoisen palvelualue), ostaa sitä ja tarjoaa asiakkailleen myös palvelusetelivaihtoehdon (Liite 1). Päivätoiminta pyritään järjestämään mahdollisimman lähellä asiakkaan kotia, jotta päivätoimintaan kuljetusaika ja -matkat eivät muodostuisi asiakkaalle kohtuuttomiksi. Tästä syystä päivätoimintapaikkojen tasainen jakautuminen palvelualueille on tavoitteena. Kaupungin omat päivätoimintayksiköt sijaitsevat eri puolilla kaupunkia joko monipuolisten palvelukeskusten tai palvelutalojen yhteydessä. Yksiköissä on 8–16 paikkaa ja ne ovat profiloituneet asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden pohjalta (Liite 2). Myös nykyiset ikääntyneiden ostopalvelupäivätoimintapaikat on kilpailutettu siten, että ne sijaitsevat erikseen kullakin palvelualueella.

Ikääntyneiden päivätoiminta on tarkoitettu pääasiassa 65 vuotta täyttäneille kotona asuville helsinkiläisille. Muistisairaus ja omaishoitajan lakisääteisen vapaan korvaaminen päivätoiminnalla ovat tärkeimpiä päivätoimintaan pääsyn kriteereitä. Muita syitä hakeutua päivätoimintaan voi olla henkilön kotiutumisen tukeminen esimerkiksi sairaalajaksolta, itsenäistä liikkumista oleellisesti vaikeuttava toimintakyvyn vaje tai muu perusteltu syy, jolla on vaikutusta mielialaan ja psykososiaaliseen hyvinvointiin. Kaupunki ostaa myös ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoimintaa. Erityisryhmien päivätoiminta on tarkoitettu ikääntyneille henkilöille, jotka ovat sairastuneet aivoverenkierronhäiriöön tai joilla on aistivammoja (esim. näkö- tai kuulokyky). Lisäksi hankitaan päivätoimintaa työikäisinä muistisairauteen sairastuneille ns. nuorille ikääntyneille (noin 50 – 70 vuotiaat) henkilöille.

Ikääntyneiden päivätoiminta kilpailutetaan toista kertaa Helsingissä. Hankittavat palvelut täydentävät kaupungin omia palveluja.

2 Hankittavat palvelut

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala hankkii ikääntyneiden (pääsääntöisesti 65 vuotta täyttäneet) asiakkaiden sekä ikääntyneiden erityisryhmille ja muille erityisryhmille tarkoitettua päivätoimintaa yksityisiltä palveluntuottajilta tässä palvelukuvauksessa ja tarjouspyynnössä tarkemmin määritellyin ehdoin.

Hankinnan kohteena on kolme palvelumuotoa:

- 1) Ikääntyneiden suomenkielinen päivätoiminta (kohde 1)
 - A. yksikkö etelän palvelualueella (liite 2; esimerkiksi Töölön päivätoiminta)
 - B. yksikkö idän palvelualueella (liite 2; esimerkiksi Ruskopirtti päivätoiminta)
 - C. yksikkö lännen palvelualueella (liite 2; esimerkiksi Oravanpesä päivätoiminta)

- D. yksikkö pohjoisen palvelualueella (liite 2; esimerkiksi Syysunelma päivätoiminta)
- 2) Ikääntyneiden ruotsinkielinen päivätoiminta (kohde 2)
- A. yksikkö lännen palvelualueella (liite 2; esimerkiksi Oravanpesä päivätoiminta)
 - B. yksikkö idän palvelualueella (liite 2; esimerkiksi Ruskopirtti päivätoiminta)
- 3) Ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoiminta (kohde 3)
- A. aivoverenkiertohäiriöön sairastuneiden ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminta
 - B. päivätoiminta ikääntyneille henkilöille, joilla on aistivammoja (esim. kuulo ja/tai näkökyky)
 - C. työikäisenä muistisairauteen sairastuneiden ns. nuorten ikääntyneiden (noin 50 – 70 vuotta) henkilöiden päivätoiminta

Kohteessa 1 jokaiselle sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -palvelukokonaisuuden palvelualueelle (etelän, idän, lännen ja pohjoisen palvelualue) tullaan kilpailutuksen perusteella valitsemaan yksi suomenkielinen päivätoimintayksikkö. Kohteessa 2 valitaan kaksi ruotsinkielistä päivätoimintayksikköä siten, että toinen sijaitsee läntisellä palvelualueella ja toinen itäisellä palvelualueella. Palvelut kohdentuvat kuitenkin koko Helsingin alueen ruotsinkielistä päivätoimintaa tarvitseville henkilöille. Kohteessa 3 ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoiminta valitaan tarjous-ten perusteella kaikki yksiköille asetetut soveltuvuus- ja laatuvaatimukset täyttävät yksiköt puitesopimusjärjestelmään tarjoajan valitseman alakohteen mukaisesti A, B tai C.

Päivätoiminnan kohteet hankitaan alueittain asiakkaiden kohtuullisen pituisten ja sujuvien kuljetusmatkojen varmistamiseksi ja kuljetuskustannusten minimoimiseksi.

Arvioitu palvelun tarve neljän vuoden sopimuskaudella (12.6.2018–11.6.2022) on yhteensä noin 160 – 200 eri suomenkielistä asiakasta vuodessa ja noin 70 – 90 eri ruotsinkielistä asiakasta. Yhteensä eri asiakkaita on noin 230 – 290 vuodessa. Ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoiminnan arvioitu tarve on 140 – 180 asiakasta vuodessa. Nykyisten kohderyhmän 1 ja 2 palveluntuottajien asiakkaat tullaan tarvittaessa pääsääntöisesti siirtämään uuden palveluntuottajan asiakkaiksi. Asiakkailla on kuitenkin mahdollisuus valita siirtymävaiheessa palveluseteli ja jäädä nykyisen palveluntuottajan asiakkaiksi tai asiakkuutta voidaan olla myös siirtämättä perustellusta yksilöllisesti syystä.

Palveluntuottajalta edellytetään ryhmämuotoisen toiminnan järjestämistä joko jo olemassa olevissa ryhmissä tai täysin uuden ryhmän perustamista. Tilaaja ei sitoudu ostamaan tiettyä määrää palveluja (esimerkiksi yksikön koko paikkamäärän täyttämiseksi), vaan ostaa paikkoja määrärahojen ja tarpeen perusteella noudattaen kilpailutuksen ehtoja. Tilaajan ja palveluntuottajien välillä vuosittain pidettävissä neuvotteluissa suunnitellaan ja käydään läpi yksikön toimintaa ja palvelun laatua. Suunnittelussa otetaan huomioon mahdollinen kesäajan tauko.

Hankittavat palvelut on määritelty tarkemmin tämän palvelukuvauksen luvuissa kolme ja neljä. Luvussa kolme kuvataan palvelujen sisältö ja tavoitteet. Palvelujen laadulle asetetut ehdottomat vähimmäisvaatimukset kerrotaan luvussa neljä.

Sekä luvussa kolme että neljä asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden on täytyttävä jokaisen tarjotun palvelun kohdalla. Kaikki palvelujen sisällölle ja laadulle asetetut vaatimukset sisältyvät palvelun hintaan.

3 Hankittavien palvelujen sisältö ja tavoitteet

3.1 Yleistä

Hankittava palvelu on **sosiaalihuoltolain alaista** yksityistä sosiaalipalvelua.

Päivätoiminta on ennaltaehkäisevää ja kuntoutumista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien helsinkiläisten toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita. Toiminnan tavoitteena on tukea ensisijaisesti muistisairaiden asiakkaiden ja/tai omaishoidettavien kotona asumista, ylläpitää asiakkaan omatoimisuutta ja itsenäistä tai tuettua selviytymistä sekä edistää asiakkaiden hyvinvointia. Lisäksi päivätoiminnalla tuetaan omaisten ja omaishoitajien jaksamista.

Palveluntuottajalta edellytetään sitoutumista tavoitteellisen, asiakasta kuntouttavan ja virikkeellisen päivätoiminnan kehittämiseen ja laadukkaan palvelun tuottamiseen. Päivätoiminta-asiakkaan palveluun kuuluu mm. ryhmäkuljetus, ateriat, päivittäinen liikunta, sosiokulttuurinen toiminta, sosiaalisten kontaktien ylläpito sekä hoiva ja huolenpito.

Kaupunki vastaa asiakkaiden ryhmäkuljetuksen järjestämisestä päivätoimintaan. Ryhmäkuljetuspalvelut on kilpailutettu kaupungin toimesta. Käytännön järjestelyt hoidetaan yhteistyössä palveluntuottajan kanssa. Päivätoiminta-asiakkaiden ryhmäkuljetuksen yhdensuuntainen kesto on enimmillään yksi tunti. Palveluntuottaja on velvollinen tarkistamaan kuljetusraporttien oikeellisuuden tilaajan niin pyytäessä.

3.2 Asiakkaan ohjautuminen päivätoimintaan

Asiakas hakee päivätoimintaa Helsingin sosiaali- ja terveystoimesta. Kaupungin työntekijä arvioi asiakkaan päivätoiminnan tarvetta yhdessä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa. Kun päivätoiminnan tarve on todettu, niin asiakkaalle tehdään päätös päivätoiminnasta.

Kaupunki vastaa päivätoimintaa hakevien ohjaamisesta ja sijoittumisesta yksiköihin. Asiakkaalle sopivan paikan valinnassa otetaan huomioon asiakkaan päivätoiminnan tarve ja tavoitteet sekä asiakkaan toive. Ruotsinkielisten asiakkaiden mahdollisuus saada palvelu omalla äidinkielellään otetaan

huomioon. Kaupungin työntekijä lähettää hakemuksen pääsääntöisesti yhteen päivätoimintayksikköön. Päivätoimintapaikka pyritään järjestämään asiakkaalle mahdollisimman pian. Asiakas voi kaupungin tarjoaman päivätoimintapaikan (kaupungin oma tai ostopalveluyksikkö) vaihtoehtona valita päivätoiminnan palvelusetelipaikan hyväksytyjen palvelusetelituottajien yksiköstä.

Helsingin kaupunki osoittaa asiakkaat päivätoimintayksiköihin. Palveluntuottajan tulee sitoutua kaupungin päivätoimintaan ohjausprosessiin ja sen kriteereihin. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että uusi asiakas otetaan vastaan viivytyksettä ja yksikössä on toimintamalli uuden asiakkaan vastaanottamiselle.

Asiakkaan päivätoimintaan hakeutumisen prosessi, päivätoiminnan myöntämiskriteerit ja päivätoimintaa hakevien kiireellisuuden arviointi on kuvattu yksityiskohtaisesti Helsingin sosiaali- ja terveystoimen pysyväisohjeessa (PYSY 098, voimassa 1.10.2014 lukien).

3.3 Päivätoiminnan asiakkaat ja päivätoiminnan tavoitteet

3.3.1 Ikääntyneiden suomenkielinen (kohde 1) ja ruotsinkielinen päivätoiminta (kohde 2)

Asiakkaat

Päivätoiminta kohdennetaan suomen- ja ruotsinkielisille ikääntyneille (pääsääntöisesti 65 vuotta täyttäneille) henkilöille. Heillä voi olla diagnostisoitu muistisairaus tai muistin alenema, jota tutkitaan, muistisairauksiin liittyviä käytöshäiriöitä tai he voivat olla fyysisesti huonokuntoisia, somaattisesti sairaita henkilöitä, joilla on esimerkiksi liikkumista oleellisesti vaikeuttavia toimintakyvyn vajeita ja vaikeuksia suoritua päivittäisistä toiminnoista. Asiakkaan muistisairaus on yleensä lievä tai keskivaikkea ja henkilö hyötyy muistin toimintaa tukevista virikkeistä ja osallistumisesta ryhmään. Fyysisesti huonokuntoinen, somaattisesti sairas asiakas hyötyy laaja-alaisesta toimintakykyä (fyysinen, psyykinen, henkinen ja sosiaalinen) tukevasta toiminnasta, joka sisältää erilaisia toiminnallisia ryhmiä, sosiaalisia ja fyysistä toimintakykyä tukevia ryhmiä.

Asiakkailla voi olla myös muita perusteltuja syitä (kuten yksinäisyys, turvattomuus, masentuneisuus), joilla on vaikutusta mielialaan ja psykososiaaliseen hyvinvointiin ja joiden takia he hyötyvät sosiaalisesta kanssakäymisestä ja virkistystoiminnasta. Asiakkaat selviytyvät päivittäistoiminnoista yleensä yhden henkilön auttamana. Päivätoiminnan asiakkaan tulee olla motivoitunut päivätoimintaan, hänen tulee pystyä toimimaan ryhmässä muiden asiakkaiden kanssa ja hänellä tulee olla voimia osallistua päivän mukanaan tuomiin aktiviteetteihin.

Tuottajalta edellytetään osaamista erilaisten ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan järjestämiseen ja että se pystyy ottamaan huomioon erilaisten asiakkaiden tarpeet päivätoimintaryhmien toiminnassa.

Päivätoiminnan tavoite

Päivätoiminnan tavoitteena on tukea asiakkaan ja/tai omaishoidettavan kotona asumista, ylläpitää hänen omatoimisuutta ja itsenäistä tai tuettua selviytymistä kotiloissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jäljellä olevaa toimintakykyä.

3.3.2 Ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoiminta (kohde 3)

Asiakkaat

Ikääntyneiden henkilöiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoiminta kohdistuu ikääntyneisiin (pääsääntöisesti 65 vuotta täyttäneet), jotka ovat sairastuneet aivoverenkierron häiriöihin (kuten aivoinfarkti) tai joilla on aistivammoja (esim. näkö- tai kuulokyky). Lisäksi hankitaan päivätoimintaa työikäisinä muistisairauteen sairastuneille ns. nuorille ikääntyneille (noin 50 – 70 vuotta) henkilöille.

Aivoverenkiertohäiriöihin sairastuneilla asiakkailla on sairastumisesta johtuvia toimintakyvyn rajoitteita ja muutoksia (kuten afasia, toispuolihalvaus tai –heikkous, liikkumisen vaikeudet), jotka vaikeuttavat suoriutumista päivittäisistä toiminnoista. Asiakas hyötyy toimintakyvyn aktivoimisesta, kuntoutuksesta sekä sosiaaliseen ryhmätoimintaan osallistumisesta.

Ikääntyneiden asiakkaiden erityisryhmään kuuluvat myös iäkkäät henkilöt, joilla on aistivammoja esim. näkö- ja/tai kuulokyvyssä. Asiakkaat kommunikoivat yleensä viittomakielen avulla ja tarvitsevat yksilöllistä ja aistivammoihin erikoistunutta ohjausta (esim. kuvien, viittomakielen ja kosketuksen käyttö vuorovaikutuksessa) sekä tukea arjessa selviytymisessä. Asiakas hyötyy ryhmätoimintaan osallistumisesta ja saa osallisuuden ja virkistymisen kokemuksia ryhmässä.

Työikäisenä muistisairauteen sairastuneille ns. nuorilla ikääntyneillä asiakkailla on diagnostisoitu muistisairaus tai muistin alenema, jota tutkitaan, ja mahdollisesti muistisairauksiin liittyviä käytöshäiriöitä. Asiakkaan muistisairaus on yleensä lievä tai keskivaikea ja henkilö hyötyy muistin toimintaa tukevista virikkeistä, osallistumisesta ryhmään ja päivätoimintayksikön ulkopuolelle suunnattuvasta aktivoivasta toiminnasta. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota asiakkaan elämänhallinnan ja perheen tukemiseen, jotta asiakas pystyisi elämään mahdollisimman täysipainoista elämää sairastumisesta ja sen aiheuttamista muutoksista huolimatta. Asiakkaan päivätoiminnan tarpeen arvioinnissa ei korostu ikäraja, vaan asiakkaan yksilöllisen palveluntarpeen arviointi ja palvelujen

yksilöllinen kohdistaminen asiakkaalle, jossa otetaan huomioon esimerkiksi puolison työssä käyminen mahdollistaminen.

Erytisryhmien asiakkaat selviytyvät päivittäistoiminnoista yleensä yhden henkilön auttamana. Päivätoiminnan asiakkaan tulee olla motivoitunut päivätoimintaan, hänen tulee pystyä toimimaan ryhmässä muiden asiakkaiden kanssa ja hänellä pitää olla voimia osallistua päivän mukanaan tuomiin aktiviteetteihin.

Erytisryhmien päivätoiminnan tuottajalta edellytetään syvällistä kokemusta ja osaamista ko. asiakasryhmän päivätoiminnan järjestämisestä ja että se pystyy ottamaan huomioon asiakkaiden yksilölliset tarpeet päivätoimintaryhmien toiminnassa.

Päivätoiminnan tavoite

Päivätoiminnan tavoitteena on tukea ja kohentaa asiakkaan toimintakykyä ja kokonaisuhyvinvointia. Päivätoiminta tukee myös asiakkaan ja/tai omaishoidettavan omatoimisuutta ja itsenäistä tai tuettua selviytymistä omassa kodissa.

3.4 Päivätoiminnan maksut

Kaupunki vastaa asiakasmaksujen perimisestä. Ikääntyvien päivätoiminnasta perittävät maksut on määriteltävä pysyväisohjeessa PYSY066. Mikäli sopimuskaudella tulee asiakasmaksuihin liittyviä lainsäädännön uudistuksia tai valtakunnallisia suosituksia, toimitaan niiden edellyttämällä tavalla.

4 Palvelujen laatuvaatimukset

Seuraavat edellytykset määritellään tässä hankinnassa vähimmäisvaatimuksiksi, joiden on täytettävä jokaisen tarjotun palvelun kohdalla sopimuskauden alkuhetkestä lähtien ja pysyttävä samanlaatuisena koko sopimuskauden ajan.

4.1 Tilat ja toimintaympäristö

Palveluntuottajalla on toiminnan edellyttämät asianmukaiset ja viihtyisät tilat sekä toimintaympäristö, joka mahdollistaa toiminnan tuottamisen. Asiakkaat voivat oleskella, liikkua ja toimia yksikössä esteettömästi ja turvallisesti. Tilat soveltuvat asiakkaiden palvelutarpeeseen ja kuntouttavaan ryhmätoimintaan. Asiakkaiden käytössä on riittävästi jokapäiväistä toimintaa helpottavia apuvälineitä. Asiakkaalla on mahdollisuus lepoon päivän aikana.

Henkilökunta toimii toimintaympäristön viihtyvyyden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi.

Lisäksi tiloille asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Tilojen tulee olla valmiina käyttöön otettaviksi ja päivätoiminnan käynnistymisvalmiudessa 12.6.2018.
2. Toimintaa tulee olla mahdollisuus järjestää viitenä arkipäivänä viikossa (maanantaista perjantaihin).
3. Päivätoimintayksikkö sijaitsee Helsingissä yhdessä toimipisteessä.
4. Tilaa on minimissään 10 m² / asiakas.
5. Toimintayksikössä on riittävät hygienia- ja wc-tilat, vähintään yksi inva-mitoitettu wc kahdeksaa asiakasta kohti.
6. Tilat mahdollistavat esteettömän liikkumisen myös apuvälineitä käyttäville.
7. Tilat mahdollistavat ryhmätoiminnan ja toiminnan eriyttämisen eri ryhmille.
8. Tilat mahdollistavat ohjatun liikunnan (esim. kuntosali tai muu liikuntatila).
9. Tilat mahdollistavat asiakkaiden ulkoilun.

4.2 Viranomaisten myöntämä lupa toimia

lääkäiden henkilöiden päivätoiminta on ilmoituksenvaraista, yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajien rekisteriin merkittävää toimintaa. Palveluntuottajan tulee olla Valviran ja aluehallintovirastojen ylläpitämässä yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen antajien rekisterissä (VALVERI).

4.3 Palvelun sisällön vaatimukset

Palveluntuottaja järjestää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ylläpitävää, asiakkaan omia voimavaroja tukevaa ja asiakkaille sopivaa ryhmämuotoista päivätoimintaa. Päivätoiminta on suunnitelmallista, tavoitteellista ja ryhmän jäsenten yksilölliset tarpeet huomioon ottavaa. Päivätoimintaryhmien toiminnan alkamis- ja lopettamisajankohtaa voidaan vaihdella asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, mutta päivätoiminnan kesto on vähintään kuusi tuntia ilman kuljetusten osuutta. Hen-

kilökunnan on varauduttava tulemaan paikalle vastaanottamaan asiakkaita, jotka tulevat mahdollisesti eri kuljetuksilla hieman eri aikaan, jo ennen varsinaisen päivätoiminnan alkamista sekä saattamaan asiakkaita kuljetuksiin päivätoiminnan loppumisen jälkeen.

Lisäksi palvelulle asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Tuottajalla on tavoitteellinen toimintasuunnitelma kullekin päivätoimintaryhmälle.
2. Tuottaja on kirjannut toiminta-ajatuksen ja toimintaa ohjaavat arvot, jotka yksikön työntekijät ovat sisäistäneet, ja jotka ovat kaikkien asiakkaiden ja heidän omaistensa tiedossa ja näkyvillä.
3. Päivätoiminta on kuntouttavaa ja aktivoivaa, toiminnassa huomioidaan eri asiakasryhmien tarpeet.
4. Päivätoimintaan sisältyy aamupala, lounas ja iltapäiväkahvi tai kevytlounas, iltapäiväkahvi ja päivällinen. Asiakkaille tarjotaan ikääntyneille sopivaa ruokaa ja otetaan huomioon ikääntyneiden ravitsemuksesta annetut suositukset.
5. Ruokailutilanteen tulee olla miellyttävä ja sosiaalista kanssakäymistä tukeva.
6. Erityisruokavaliot järjestetään niitä tarvitseville asiakkaille.
7. Asiakasta avustetaan ruokailussa tarvittaessa.
8. Asiakkaiden riittävästä nestehoidon saannista huolehditaan ja asiakasta avustetaan lääkehoidon toteutuksessa ohjeiden mukaan päivätoiminnan aikana.
9. Tuottajan tulee toteuttaa yksikön omavalvonta valvontaviranomaisten ohjeiden mukaisesti. Yksikköön on laadittu omavalvontasuunnitelma, jota pidetään esillä ja se päivitetään aina tarvittaessa/toiminnan muuttuessa.

4.4 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Asiakkaalle annettavat palvelut ovat suunnitelmallisia ja tavoitteellisia ja ne perustuvat asiakkaalle laadittuun yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Hoito- ja palvelusuunnitelma perustuu asiakkaan tarpeisiin ja siinä huomioidaan Helsingin kaupungin muissa palveluissa tehdyt hoitosuunnitelmat (kotihoito, sosiaalityö, omaishoito). Asiakas ja/tai hänen läheisensä sekä yhteistyöverkosto osallistuvat mahdollisuuksien mukaan suunnitteluun ja arviointiin kuten ppsy-ohjeessa on määritetty. Arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Lisäksi hoitotyön suunnitelmalle asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan päivätoiminnan tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelma on asiakkaan tarpeista lähtevä, yksilöllinen ja konkreettinen. Suunnitelmassa huomioidaan asiakkaan terveydentilan ja sairauksien hyvä hoito sekä asiakkaan voimavarojen ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja kohentaminen.
2. Jokaisesta asiakkaan päivätoimintakäynnistä, sen kulusta ja asiakkaan voinnista kirjataan asiakkaan asiakirjoihin. Kirjaamisen sisältö on asiakkaan tilaa kuvailevaa ja arvioivaa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja valittuihin arkikuntoutuksen toimenpiteisiin. Asiakkaan tyytyväisyyttä seurataan ja se kirjataan asiakirjoihin.
3. Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan säännöllisesti havainnoinnin ja haastattelun lisäksi hyödyntämällä asiakasryhmälle soveltuvia toimintakykymittareita, kuten fyysistä toimintakykyä mittaava SPPB (ks. TOIMIA -tietokanta) ja psyykkistä tilaa mittaava PWB. Mittausten tuloksia tulee hyödyntää asiakkaan päivätoiminnan suunnittelussa ja toiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa.

4.5 Asiakkaan kuntoutumisen ja toimintakyvyn tukeminen

Asiakkaan kuntoutumista ja toimintakykyä edistävä päivätoiminta toteutetaan asiakkaan voimavarat huomioiden. Päivätoiminta tukee asiakkaan hyvää elämää ja osallisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Asiakkaan toimintakykyä ylläpidetään päivittäisellä liikunnalla, ulkoilulla ja sosiokulttuurisella toiminnalla. Asiakkailta on mahdollisuus osallistua halutessaan ja voimiensa mukaan yksikön arkias-kareisiin kuten pöydän kattamiseen.

Lisäksi asiakkaan kuntoutumisen ja toimintakyvyn tukemiselle asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Asiakkaat saavat tarvitsemaansa kannustusta ja aktivointia päivittäisistä toiminnoista selviytyäkseen. Toimintakykyä tukevan ja kuntoutumista edistävän työtteen periaatteiden mukaisesti asiakasta rohkaistaan toimimaan mahdollisimman pitkälle itsenäisesti (esim. liikkuminen, pukeutuminen, ruokailu), jotta hänen elämänhallintansa ja toimintakykynsä päivittäisissä toiminnoissa säilyisivät ja/tai paranevat.
2. Asiakkaita aktivoidaan osallistumaan ja toimimaan päivätoimintaryhmän aktiivisina jäseninä. Heidän sosiaalisten verkostojen säilymistä ja laajenemista tuetaan.
3. Asiakkaille järjestetään päivittäin heidän tarpeensa huomioon ottavia toiminnallisia ja/tai keskusteluryhmiä ja virkistystoimintaa. Tuottaja laatii yhdessä asiakkaiden kanssa heidän toiveet ja tarpeet huomioivaa toimintaa (päivä-, viikko- ja vuosisuunnitelma), joka mahdollistaa asiakkaiden aktiivisen päivätoiminnan.
4. Asiakkaille järjestetään riittävästi ulkoilua ja päivittäin soveltuvaa liikuntaa.

4.6 Turvallisuus

Palveluntuottaja huolehtii asiakkaan, henkilöstön ja ympäristön turvallisuudesta sekä ympäristön siisteydestä.

Lisäksi asiakas-, henkilöstö- ja ympäristöturvallisuudelle asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Yksikössä tulee olla kirjallinen lääkehoitosuunnitelma (Turvallinen lääkehoito, THL julkaisu 2015:14 ja STM oppaita 2005:32). Mahdolliset lääkkeet säilytetään lukollisessa lääkekaapissa.
2. Tuottaja huolehtii, että toiminnassa noudatetaan salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietosuojasta ja tietoturvasta annettuja säännöksiä (ks. myös luku 5).
3. Toimitiloilla on pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys. Henkilökunta on harjoitellut niiden toimivuutta ja paloturvallisuuskoulutusta järjestetään säännöllisesti.
4. Ateriahuollossa noudatetaan elintarvikelakia (23/2006) ja omavalvonnasta annettuja määräyksiä.
5. Tuottajalla on riittävä ohjeistus hygieniasta mm. käsihygieniasta. Tuottaja hankkii henkilökunnan tarvitsemat käsiaineet ym. suojavälineet.
6. Tuottajalla on menettelytavat, joilla asiakkaiden turvallisuus varmistetaan.
7. Henkilöstön työturvallisuus ja työergonomia on huomioitu mm. työkäytännöissä, välineissä ja tilojen varustelussa.
8. Tuottajan on huolehdittava Työturvallisuuslain (738/2002) 46 § mukaan yksikön työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä. Palveluntuottajalla tulee olla ohjeet ensiavun saamiseksi sekä varattuna työpaikalle tai sen välittömään läheisyyteen riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä.

4.7 Henkilöstö

Päivätoiminnassa on oltava yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetun lain (1996/603) 4 §:n mukainen nimetty vastuuhenkilö ja hänelle määriteltä sijainen. Vastuuhenkilöltä edellytetään vähintään soveltuvaa ammatillista korkeakoulututkintoa tai vastaavaa sosiaali- ja terveysalan opistotasoista koulutusta (laki 29.4.2005/272) ja hänellä on oltava vähintään kolmen vuoden kokemus vanhusten (tai ko. asiakaskohderyhmän asiakkaiden) hoidosta ja vähintään vuoden kokemus esimies- tai asiantuntijatehtävissä.

Suomenkielisissä yksiköissä vastuuhenkilö pystyy asioimaan sujuvasti suomen kielellä sekä suullisesti että kirjallisesti. Ruotsinkielisissä yksiköissä palvelun vastuuhenkilö pystyy asioimaan sujuvasti sekä suomen – että ruotsin kielellä suullisesti ja kirjallisesti. Asiakastiedot ja asiakaskäynnit kirjataan ja raportoidaan suomen kielellä.

Vastuuhenkilön tulee olla paikan päällä päivätoimintayksikössä ja mukana sen toiminnassa. Vastuuhenkilöllä tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa yksikkönsä toiminnalliseen johtamiseen sekä myös käytännössä toimia johtajana yksikössään. Nimellinen vastuuhenkilö ei täytä vastuuhenkilölle asetettavia vaatimuksia. Jokaisella päivätoimintayksiköllä tulee olla oma vastuuhenkilö nimettynä.

Lisäksi henkilöstölle asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Henkilökunnalla on valmiudet päivätoiminnan aikana tarvittavaan lääkehuoltoon.
2. Henkilökunnalla on ensiapuvalmiudet.
3. Henkilökunnan määrä on mitoitettu asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan ja on vähintään 0,25 työntekijää / asiakas.
4. Tuottaja huolehtii henkilökunnan osaamisen ja ammattitaidon kehittämisestä.
5. Henkilökunnalla on riittävä suomen kielen taito ja asiakasryhmän tarvitsema kielitaito.
6. Henkilökunnalla on riittävä tieto ikääntyneiden sairauksista, ikääntymisen vaikutuksista toimintakyvyn ja kuntouttavasta toiminnasta.
7. Yksikön vakituinen henkilökunta on tuottajan palveluksessa ja heillä on voimassaolevat työ sopimukset. Sijaisjärjestelyt ja tukipalvelut voidaan järjestää myös alihankintana, jolloin tuottaja vastaa alihankkijoiden työstä kuin omastaan.
8. Tuottajalla on kirjallinen henkilöstön perehtymissuunnitelma ja perehdytys arvioidaan yhdessä perehdytettävän kanssa.

4.8 Laadunhallinta

Palveluntuottaja huolehtii asiakkaiden hyvästä kohtelusta ja turvallisuudesta. Palvelun tuottaja huolehtii, että asiakkaan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon ja niihin vastataan.

Lisäksi laadunhallinnalle asetetaan seuraavat vaatimukset:

1. Tuottaja kerää asiakaspalautetta ja se dokumentoidaan. Asiakasreklamaatiot, muistutukset ja kantelut sekä niiden aiheuttamat toimenpiteet raportoidaan tilaajalle vähintään vuosittain pidettävien neuvottelujen yhteydessä. Palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.
2. Tuottaja hyväksyy kaupungin päivätoiminnan asiakkaille tai päivätoiminnan palveluseteliä käyttäville asiakkaille mahdollisesti tekemät asiakaspalautekyselyt. Kyselyiden tulokset käsitellään asiakkaiden ja tarvittaessa omaisten kanssa ja niitä hyödynnetään yksikön toiminnan kehittämisessä.
3. Yksikössä on käytössä laatu- tai toiminnanohjausjärjestelmä.
4. Tuottaja on määritellyt ja dokumentoinut keskeiset laatutavoitteensa ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan.
5. Yksikössä arvioidaan toiminnan laatua.

4.9 Vaadittava raportointi ja valvonta

1. Tuottaja luovuttaa pyydettyä kaupungille tiedot henkilökunnan määrästä ja koulutuksesta sekä hyväksyy kaupungin tekemät valvonta- ja auditointikäynnit.
2. Tuottaja sitoutuu antamaan kaupungin yhteyshenkilölle riittävät tiedot päivätoiminnasta.
3. Tuottajan on oma-aloitteisesti ilmoitettava kaupungille toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Tällaisia ovat muun muassa yhteystietojen muuttuminen, toiminnan keskeiset muutokset tai vastuuhenkilön muutos.

4.10 Ikääntyneiden erityisryhmien ja muiden erityisryhmien päivätoimintaa (kohde 3) koskevat erityisvaatimukset

Palveluntuottaja huolehtii siitä, että erityisryhmien asiakkaiden päivätoiminta vastaa kohderyhmän palvelutarpeeseen. Tuottajalla tulee olla kokemusta ja syvälinen osaaminen ko. asiakasryhmän päivätoiminnan järjestämisestä ja se osaa ottaa huomioon asiakkaiden yksilölliset tarpeet päivätoimintaryhmien toiminnassa.

Lisäksi ao. palvelua tarjoavan tuottajan on huomioitava seuraavat vaatimukset:

1. Yksikön toiminta-ajatuksessa, menettelytavoissa ja työohjeissa on huomioitu asiakkaiden erityistarpeet.
2. Yksikön sosiokulttuurisessa ja asiakasta aktivoivassa toiminnassa on huomioitu asiakkaiden erityistarpeet.
3. Yksikön vastuuhenkilöllä on vaadittava koulutus, vähintään kolmen vuoden kokemus ko. asiakasryhmän asiakkaiden hoidosta ja vähintään vuoden kokemus esimies- tai asiantuntijatehtävissä.
4. Henkilökunnalla on riittävän monialainen koulutus (esim. terapiahenkilöstö) ko. asiakasryhmän asiakkaiden hoidosta, ja siten osaamista toteuttaa asiakkaiden päivätoimintaa.
5. Suurimmalla osalla henkilökunnasta on kokemusta ko. asiakasryhmän päivätoiminnasta.
6. Henkilökunnan täydennyskoulutus vastaa asiakasryhmän erityistarpeisiin.

5 Salassapito ja asiakastietojen käsittely

Palveluntuottaja sitoutuu pitämään salassa ja käsittelemään huolellisesti saamansa salassa pidettävät asiakas- ja potilastiedot. Salassapidossa ja henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan Jyse 2014 Palvelut ehtojen kohtaa 21 ja hankintasopimukseen kirjattuja sopimusehtoja.

Liitteet

Liite 1. Ikääntyneiden päivätoiminnan palvelusetelituottajiksi hyväksytyt palveluntuottajat (listaus Palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmä PSOP:sta 6.11.2017)

Palveluntuottajan tiedot	Palvelualue	Palvelunsisältö	Hinta
Betesda-säätiö sr Kaupintie 11 A, 00440, Helsinki	Länsi	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	85,00 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	67,50 €
Folkhälsan Valfärd Ab http://www.folkhalsan.fi Mannerheimvägen 97, 00280, Helsingfors	Länsi	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	100,00 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	75,00 €
Helsingin Alzheimer-yhdistys ry http://alzunki.fi Tenholantie 12, 00280, Helsinki	Länsi	Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	67,60 €
Hoitokoti Päiväkumpu, Päivätoimintapiste Sointula http://www.hoitokotipaivakumpu.fi/paivatoiminta Repovuorentie 12, 00670, Helsinki	Pohjoinen	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	88,00 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	70,00 €
Hoiva Mehiläinen Oy Mainiokoti Käpylä http://www.mehilainen.fi Koskelantie 22-24, 00610, Helsinki	Etelä	Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	48,08 €
Hoivaonni Oy http://www.hoivaonni.fi Pasteurinkatu 1 A, 00790, Helsinki	Pohjoinen (Pasteurinkatu 1 A)	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	88,00 €
	Länsi (Sulkapolku 2)	Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	67,00 €
	Itä (Meri-Rastilan tie 26 A)		

Ilmari Helanderin vanhustensäätiö http://www.ilmarihelanderinvanhustensaatio.fi Mäkipellontie22 D, 00320, Helsinki	Itä	Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	65,00 €
Kaunialan Sairaala Oy https://kauniala.fi Kylpyläntie19, 02700, Kauniainen	Muu kunta	Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	75,00 €
Käpyrinne ry http://www.kapyrinne.fi Ilmattarentie 2, 00610, Helsinki	Etelä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	90,00 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	70,00 €
Kantin Pysäkki/päivätoiminta http://www.kapyrinne.fi Humalistonkatu 4, 00250, Helsinki	Etelä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	85,60 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	68,00 €
Käpylän Pysäkki/päivätoiminta http://www.kapyrinne.fi Ilmattarentie 2, 00610, Helsinki	Etelä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	84,60 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	67,00 €
MEREO Kamppi päivätoiminta http://www.mereo.fi/ Leppäsuonkatu 4 A, 00100, Helsinki	Etelä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	98,60 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	70,00 €
MEREO Lauttasaari päivätoiminta http://www.mereo.fi/ Pohjoiskaari 9 A, 00200, Helsinki	Etelä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	98,60 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	70,00 €
Päivätoimintapiste Myötätuuli Aurinkolahti http://rantakartano.fi Leikosaarentie 24, 00980, Helsinki	Itä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	86,50 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	69,50 €

Päivätoimintapiste Myötätuuli Kivikko http://rantakartano.fi Varustuksentie 1, 00940, Helsinki	Itä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	86,50 €
		Päivätoiminta ilman kuljetusta € / kpl	69,50 €
Päivätoimintapiste Myötätuuli Vuosaari http://rantakartano.fi Merikorttitie 3, 00960, Helsinki	Itä	Päivätoiminta kuljetuksen kanssa € / kpl	86,50 €

Liite 2. Helsingin sosiaali- ja terveystoimen ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan toimipisteet palvelualueittain 2017 (kartta on vuodelta 2014; Svanebo päivätoiminnan toimipistettä ei enää ole)

